

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICA

Preus de subscripció

REUS. Ptes. 1'50 al mes.

Fora. 4'50 trimestre

Estranger. 9'00 any

Número solt 5 cèntims

Anuncis segons tarifa

ANY XI.

REUS, DIUMENGE 5 DE NOVEMBRE DE 1916

Núm. 253

GRAN HOTEL DE LONDRES

HOTEL DE PRIMER ORDRE

:: Habitacions amb telèfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i telèfon ::

S. GIL VERNET

METGE-CIRURGIA DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.—EX PREPARADOR ANATÓMIC PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA

Cirurgia :: Matriu :: Vies urinaries
ESPECIALITAT EN LA CURACIÓ DE LES HERNIES

Consulta de 6 a 9

Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral. - BARCELONA

OSTRES

Les Verdes de Marennes a 2

Se'n serveixen Sagalá al BAR

Carrer de Sant Joan, 1-REUS

Les Verdes de Marennes a 2 pessetes dotzena i les acreditades d'Arcachon a una

El cas del Marroc

Reproduim de «La Lucha» per a que els nostres lectors tinguin consciència de com està actualment el problema del Marroc:

«Yo habia hablado de Marruecos por referencias dignas. Pero me quedaba el remordimiento íntimo de que tal vez fueran algo exageradas. He ido al Africa. Y yo os digo, catalanes, españoles, hermanos míos, que aquello es horrible, y que las descripciones que se hacen son pálidas al contraste exacto de los hechos.

No repetiré aquí todo lo que sé. Cuando vuelva a esta casa quiero tener la autoridad que me haya dado el haberlo dicho en el Congreso. Y con cifras, con documentos y con fotografías, he de decir en el Congreso cómo el soldado vive y cómo muere y cómo viven y cómo roban.

Marruecos sólo es esto: Un negocio explotado por tres o cuatro hombres de España en conveniencia con otros hombres del extranjero; y a ese negocio entrega el país su dinero, los ciudadanos su sangre. Yo he de decir en el Congreso al conde de Romanones—pues a él tengo pedida la interpelación—que un hombre no puede ser a la vez negociante y gobernante, poniendo su influjo de gobernante al servicio de su condición de negociante. Y si la mayoría del Parlamento se subleva, se exalta, y quedo sólo, vendré a buscaros a vosotros, correligionarios... (Ovación inmensa) y os preguntaré si el pueblo puede consentir que un hombre acusado por mí de tal manera continúe gobernándoos.

Mis palabras no son las palabras de un propagandista, de un orador que no tenga representación. Son las de un diputado; y los diputados deben decir en las Cortes lo que dicen en el mitin.

(Discurso de Marcelino Domingo en Tarrasa)

«Se han publicado en la «Gaceta» los datos de la intervención general del Estado relativos a los gastos de nuestra acción en Marruecos.

Estos datos demuestran cómo continúa aumentando el escandaloso despilfarro del dinero del contribuyente en proporciones extraordinarias.

Las cifras que reproducimos a continuación no expresan, sin embargo, la

cuantía de los gastos hechos para la rápida y completa ruina de España y el mayor beneficio de Empresas Colonizadoras y mineras realizados en Africa, porque se refieren sólo a los pagos satisfechos; pero sin aun que sepamos a cuánto ascienden los créditos reconocidos y no satisfechos, el crecimiento de los pagos en progresión enorme nos indica la devastadora acción de los Gobiernos del régimen.

He aquí lo pagado durante los nueve primeros meses de los tres últimos años y del presente.

1913	57.136.425 pesetas
1914	94.710.648 —
1915	104.253.018 —
1916	113.799.199 —

Total 369.899.283 pesetas

El año anterior enterramos en Marruecos más de 150 millones de pesetas. Este excederá en mucho a los 160. España está en Africa, poco más o menos, como en 1914, aunque la disponibilidad económica del país ha decrecido en términos alarmantes sin que los sacrificios hechos correspondan a lo que se ha obtenido.

V Concurs Nacional d'Historia de Catalunya

Diuenge passat va celebrar-se al saló de sessions de l'Ajuntament de Girona l'Assamblea magna en preparació del Quint Concurs Nacional de Historia de Catalunya que tindrà lloc aquesta vegada en aquella ciutat durant les fires de Sant Narcís del vinent any 1917. Per a assistir a dit acte anaren a Girona el president i secretari de l'entitat organitzadora dels Concursos Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, senyors Folguera i Durán i Culi i Verdager.

Ocupà la presidència l'alcalde de Girona senyor Llobet, qui la cedí immediatament d'oberta l'Assamblea al senyor Folguera i Durán, el qual tingué al seus costats al senyor Riera, president de la Diputació; al Rvt. doctor Rial, secretari del bisbe, en representació d'aquest; a l'alcalde de la ciutat i al doctor Pou i Batlle, president de la Comissió Delegada de la Protectora a Girona. En altres llocs del saló hi havien els senyors Dalmau

i Carles, director del Grup Escolar de Girona; els regidors senyors Quintana, Font i Fargas, Massó, Encesa; el diputat provincial senyor Sabater, els senyors Costal, Culi, Fàbrega, Josep Grahit, Rnt. Salvador Riera, i varis professors de la Normal, entre ells el senyor Gomiz, Sobrequès i Jordá; la mestra senyora Huguet, l'escriptora senyora Maynegre, el senyor Maurici en representació de la Comissió Delegada de la Protectora a Figueres, etc.

El doctor Pou i Batlle com a president de la Comissió de Girona explicà que aquesta havia demanat a la Protectora celebrés el vinent Concurs en aquella ciutat, acordant-ho així el Consell Directiu ja que tenia per norma celebrar-lo en diferents capitals de Catalunya, i exposà els treballs preliminars que havia realitzat. Amb justes paraules ponderà l'importància d'aquests Concursos i l'èxit que obtenien, remarcant el seu gran interès cultural i patriòtic que'ls fa simpàtics a tothom, ja que ells estan despullats de tota significació política. Seguidament el secretari de la Comissió Delegada convocadora de l'Assamblea senyor Fàbrega llegí les adhesions rebudes, entre les quals n'hi havien dels diputats provincials gironins senyors Illa, Solà i Jordá, del diputat a Cortes, senyor Ventosa i Calvell, del senador don Frederic Rahola, comte de Figols i de moltes entitats, periòdics i particulars.

El senyor Folguera i Durán descrigué en breus paraules el desenvolupament gros que ha pres la Protectora, abans tant modesta. Explicà la seva finalitat absolutament social i cultural i la feina constant que realitza en bé de la ensenyança catalana, fent notar que la seva actuació és unànimament respectada, obtenint la simpatia dels catalans que la van coneixent. Demostrà la necessitat ineludible de que els ciutadans de Catalunya s'apiguen l'idioma, l'Historia i la Geografia propia i manifestà que és una exigència pedagògica el que l'Escola primaria sigui a base del català, no exclouint, és clar, altres ensenyances, que d'aquell mode és comprovat que aprofiten molt més. L'obra de la Protectora és la de tots els catalans.

Parlà dels Concursos que celebra la Associació i exposà la decisiva influència que exerceixen per entendre les ensenyances als infants, mestres i als pares i digué la forma en que se celebren els mateixos i especialment el

d'Historia de Catalunya. Acabà excitant el zel dels gironins perquè el que s'ha de celebrar a Girona, tingui el més franc èxit i an aquest fi contribueixin tots al mateix.

Seguidament proposà la constitució de la següent Junta directiva que fou acceptada, la qual deurà nomenar altres comissions auxiliars:

President honorari: Bisbe de la Diòcesi, president de la Diputació i alcalde de la ciutat.

President efectiu: Rnt. Dr. Pou i Batlle.

Vis president, don Josep Dalmau Carles.

Secretari, don Abelard Fàbrega.

Tresorer, don Salvador Riera.

Vocals, don Laureá Dalmau, don Josep Gomiz i don Josep Grahit.

El Dr. Rial en nom del bisbe s'aixecà per agrair la designació d'aquest per una presidència honoraria, contà les ventatges grans que té el creixement de l'Historia propia, que és indispensable i desitja que'l concurs sigui ben eficaç per gloria de Catalunya.

El senyor Riera, president de la Diputació, manifestà la seva adhesió incondicional a l'acte i als treballs del Concurs i creu que la Diputació, amb moltíssim gust apoiarà l'obra.

L'alcalde senyor Llobet diu que venrà pràcticament l'idioma català perquè és el seu i prometé el seu entusiasme a l'apoi dirre i fora de la Corporació Municipal.

El senyor Dalmau i Carles, manifestà que en nom del Magisteri oficial de les comarques gironines veu amb gust la celebració del Concurs al qual els mestres contribuirán i farán lo possible per a que sigui un èxit.

Clou l'Assamblea, que resultà solemnia i entusiasta, el senyor Folguera, pronunciant paraules de regreçament en nom de l'Associació i particularment en nom dels catalans d'América que amb favor contribueixen a la mateixa donant una nota altament patriòtica com mai tant havien donat, fins al punt de que han pogut constituir varies Comissions delegades essent la darrera tot just constituída a Guantánamo per propi impuls amb 42 socis.

DE MÚSICA

Concert de l'Orquestra Simfónica de Madrid.

Abans d'ahir nit tingué lloc al Teatre Fortuny l'anunciat concert a càrrec de l'Orquestra Simfónica de Madrid.

El programa d'aquest concert—que publicarem oportunament—estava a l'altura de l'Orquestra, que és com dir que l'Orquestra estava a l'altura del programa.

Després d'això, ens sembla que tot altre elogi fora superflu.

No tenim tampoc l'intenció, que en nosaltres seria petulant, de parlar de aquest concert des d'un punt d'ovir de crítica minuciosa, cercant petits defectes de detall quan la perfecció total s'imposa an aquests puerils entreteniments.

D'altra part, tot lo que's pot dir tècnicament de l'Orquestra Simfónica ja ha sigut dit abans d'ara. I joiosament vegérem una vegada més confirmat el nostre optimisme, en escoltar l'insuperable, la perfecta execució d'aquella massa orquestral, obediént a la savia batuta del mestre Fernández Arbós, que triomfa de tota dificultat.

El Teatre estava espléndit; casi pot dir-se que la totalitat de localitats de totes les categories era ocupada. Totes les posicions foren escoltades amb devoció i coronades d'entusiastes aplaudiments, veient-se obligada la Simfónica a tocar una composició fora de programa i a visar l'intermedi de «Goyescas».

L'actuació política del doctor Martí i Juliá

Del diari barcelonés «Las Noticias», edició del passat dimecres, tradum les següents ratlles:

«Amb motiu de l'apartament del doctor Martí i Juliá de la Unió Catalanista, de la qual n'ha estat President per espai de tants anys, el visitárem, ahir, en el domicili seu, a l'objecte d'obtenir alguna aclaració referent als móbils d'aquest apartament, que, en les actuacions públiques de la Unió, no quedaven ben especificades.

»El líder del catalanisme radical ens rebé amb una extremada cortesia; no-

res-menys, es mostrarà molt discret en les seves manifestacions.

»Ens digué que la retirada seva és transitoria, fins i tant que's restableixi la pròpia salut, bon xic delicada, i es curi l'afecció que pateix als ulls, puix ell continua sense defalliments mantenint íntegrament els ideals i el programa de sempre, els únics susceptibles de donar a Catalunya jorn de gloria, i tornarà, segurament, al camp de la política, per a seguir l'obra seva amb la energia i els radicalismes de tota la vida.

»Del seu parer respecte a la situació present de la Unió, res volgué dir-ne el catalanista invariable, no obstant, al·ludí el punt de les relacions amb la Lliga Regionalista.

»El doctor Martí i Julià es declarà convençut de que hi ha perill regionalista, ja que la Lliga no ha d'escatimar combacions i esforços, per tal de fer entrar la Unió a la esfera de l'acció pròpia. I es comprén que no els sembli excessiu cap preu posat damunt d'aquest reforç—afegí—perquè, amb la Unió supeditada, la Lliga podria, efectivament, fer veure que contenia tota la Catalunya militant.

»No vui aventurar prediccions—digue—, però, si tal fet es consumaba, ho consideraria com a un mal greu per a la causa que sostenen els catalans veritablement aimants de la terra.

»I res més poguérem conseguir saber relacionat amb les opinions del doctor Martí i Julià, i, per tota resposta a les persistents interrogacions nostres, es limità a recordar que l'actuació política d'ell s'ha desplegat, sempre, a la llum pública, sense acceptar, mai, composicions ni pactes amb ningú.»

De la Diputació

Ja em dit, com estaven les coses, quant els amics nostres van entrar a la Diputació, quina, al constituir-se, ho feu a base d'una intel·ligència entre els elements republicans senyors Mestres, Vidiella, Folch, Alimbau, Padró, Borrrell, Guarro, Alentorn, Estivill, i Altés, donant per resultat el nomenament del primer dels citats senyors per a la presidència.

El cartipàs se feu a gust dels elements monàrquics, puig que amb ells votà el governador, i els republicans no establiren entre ells pactes de cap mena, de modo que es donà el cas, repetides vegades, de barrejar-se en votacions els noms d'una part de republicans i monàrquics. Així succeí en el nomenament de secretaris, en la qüestió de si el plaç del contingent havia d'acabar o no a fi de l'any actual, en la discussió dels pressupostos, etc.

Ademés no fóren pas, en general, els republicans els qui s'interessessin més per la regular marxa de la corporació ni els més constants en concórrer a les sessions.

Mencionem aquests dades per a posar de manifest la falta d'orientació i unitat de criteri que existia entre els elements d'esquerra.

A la comissió provincial, tots els recursos referents a nostres assumptes locals, a la qüestió de les aigües etc., fóren informats contra els nostres desitjos, una vegada per influència del senyor Nougués, l'altre per la del senyor Estivill, l'altre per la del senyor Caballé, fins arribar als expedients electorals de les cèlebres eleccions de l'any 1913, primeres del moviment popular de nostra ciutat, en quina ocasió se posà resoltament enfront nostre, junt amb el senyor Estivill, el diputat republicà senyor Guarro.

Entre els republicans ens consta que no hi havia hagut encara cap motiu de

agravi per cap assumpte, puig tots deien que en el nostre plet local no s'hi volien posar.

Llavors s'exterioritzà el disgust dels amics nostres, quins vegéren clarament que tenien els majors enemics en sos al liats naturals.

I vingué la discussió dels pressupostos corresponents a l'exercici de 1914, en els quals proposaven els nostres diputats economies per valor d'unes quantes mils pessetes, arribant a un acord amb la comissió d'Hisenda de fer algunes supressions, entre elles les de dos empleats quin nomenament datava d'uns pocs mesos i que eren absolutament innecessaris segons categories manifestacions fetes davant de la comissió d'Hisenda pels quefes dels respectius negociats. Avui encara pot comprovar-se, segons ens diuen, que en els onze o dotze mesos que cobrà la nomina, un dels empleats a que ens referim, no feu pas la feina corresponent a una sola jornada.

No es per demés recordar que dites supressions motivaren una campanya contra els nostres amics, com si aquests haguessin sigut partidaris de aquelles cessanties per a afavorir amics omplint els buits per altres persones, quan l'objecte com tothom ha pogut veure, no fou altre que el de corregir vicis i defectes d'aquella administració.

A propòsit de personal, hem de recordar també que durant els anys 1914 i 1915 deixaren d'existir dos o tres funcionaris de la Diputació, éssent nostres diputats des del primer moment partidaris de que les places vagants no's proveïssin, tot a l'objecte d'anar normalitzant la situació econòmica.

I així se feu amb aplaudiment de totes les persones imparcials, quedant amb aital motiu patentat, una vegada més, que a la Diputació se feien abans, els nomenaments d'empleats, sense tindre en compte les necessitats i si solament atenent a conveniències polítiques, vici, censurable sempre, en el que no han caigut, dit sigui en honor a la veritat, els diputats nostres.

En un altre número continuarem.

X. Y. Z.

De l'Ajuntament

Sessió d'ahir

Baix la presidència de l'alcalde senyor Sardá i amb assistència dels regidors senyors Balagué, Porta, Jordana, Pijoan, Clivillés, Magriñá, Segimón, Massó, Simó, Salvat, López, Roig, Rojo, Adserá, Tricaz, Aguadé, Pons, Bosch, Caselles i Barberá, comença la sessió ordinària de segona convocatori, corresponent a la present setmana.

Se dona lectura de l'acta de la sessió anterior que és aprovada.

L'extracte dels Botlletins Oficials de l'última setmana sols contenen d'interès per a la Corporació una circular del senyor governador excitant a l'Ajuntament al foment d'obres per a aliviar la crisi de treball. Passa a les Comissions.

Passa a la Comissió corresponent una instància de don Josep Maria Sunyer i Guardiola sol·licitant s'estudí una nova línia de rectificació del carrer de Aleus prenent per base la fatxada de la seva casa.

Es aprovat un dictamen de la Comissió de Foment proposant la concessió de permís a don Romá Perpiñá Ciurana per a elevar un mur del seu magatzem col·lidant amb el carrer de Sant Ferrán.

Es dona compte del dictamen sobre la taula pel qual la Comissió de Govern proposa varies regles per a la

provisió de les places de guarda-passeig. Aprovat.

Avantprojecte de Pressupost ordinari d'ingressos i gastos per a 1917.

Se llegeix la Memoria que acompanya a dit avantprojecte de pressupostos, que és un treball concient i lluminós que'ns com laudem en reproduir en una edició pròxima. A petició del senyor Barberá queda el dictamen de majoria de la Comissió d'Hisenda, vuit dies damunt la taula.

Passa a la Comissió l'acta negativa de segona subasta per a la construcció de sepultures en el Cementiri general.

Es aprovada la distribució de fondos per al present mes.

Es dona compte de l'estat comparatiu del Matader del mes de desembre, donant-se el Consistori per enterat.

S'aproven els comptes presentats. Terminat el despatx ordinari, el senyor Barberá proposa es telegrafi al president del Consell de ministres demanant se compreguin en el projecte d'amnistia els insults a l'exèrcit i les injúries a l'autoritat.

El senyor Rojo demana que's mencionin en el telegrama a Jaume Simó i a Josep Recasens per a que siguin compresos en l'amnistia.

Així s'acorda. El senyor Tricaz formula un prec a l'alcalde en el sentit de que commini amb multes a la companyia d'electricitat si continúen les interrupcions observades en el servei.

El senyor alcalde diu que avençant-se als desitjos exposats pel citat regidor, ja ha fet gestions en aquell sentit encaminades prop de la direcció de la Companyia, la qual dona les seves excuses, dient que des de primer d'any ja no s'observaran aquelles anomalies, doncs en l'actualitat están realitzant importants obres, que allavors ja estarán terminades.

I s'aixeca la sessió.

Secció Oficial

EDICTE

Don Manuel Sardá Martí, alcalde constitucional d'aquesta ciutat.

Faig saber: Que en compliment de lo que disposa la vigent llei de reclutament i en virtut de lo ordenat per l'Excm. senyor capitá general de la regió, tots els individus residents en aquesta ciutat que estiguin subjectes al servei militar i que no's trobin a files, qualsevol que sigui llur situació, tenen l'obligació ineludible de passar la revista anual durant els mesos de novembre i desembre davant el senyor quefe del 9 Dipòsit Reserva de Cavalleria, instal·lat al carrer de Sardá, núm. 21, essent les hores d'oficina de 11 a 13 els dies feiners i de 10 a 12 els dies festius; devent tindre present els interessats, que segons l'article 316 de la citada llei els que deixin de passar dita revista seran castigats amb la multa de 25 a 250 pessetes per la primera falta, de 50 a 500 per la segona i de 100 a 1.000 en els demés casos; sofrint la presó subsidiària que correspongués si resultessin insolvents.

Lo que's fa públic per a general coneixement i demés efectes.

Reus 3 de novembre de 1916.—L'alcalde, Manuel Sardá.

REGISTRE CIVIL

Inscripcions del dia 4 novembre 1916

Naixements

Isabel Fonoll Franch.—Teodora Ferré Plana.—Francesc Gavarró Martorell.

Defuncions

Josep Solé Fnguet, 56 anys, camí

Aleixá, 25.—Martí Escrivá Llorens, 4 anys, Sant Elies, 29.

Matrimonis

Josep Ferrán Rovira amb Teresa Gil Rovira.—Josep Estivill Miró amb Dionisia Rebull Gomi.

Informació

Escola de Viticultura i Enologia de Reus

Observacions Meteorològiques

DEL DIA D'AHIR

	A les 9	A les 15
Baròmetre corregit a 0°	751.2	749.1
Sol	20.2	
TERMOMETRE		
MÀXIMA	Ombra	19.7
MÍNIMA	Sol	10.0
PSICRÒMETRE		
Termòmetre sec.	17.5	16.8
Idem humit.	15.1	15.0
Humitat relativa de l'aire.	78.9	82.6
Tensió del vapor acúos.	11.6	11.8
ANEMÒMETRE		
Direcció del vent.	E	S
Velocitat del vent.	98	31
Pluviòmetre		
Evaporimetre	2.0	0.8
Estat del cel	Núvol	Núvol

No temem equivocar-nos a l'augurar que's comptaran per plens les dugues funcions que se celebraran avui al teatre del Centre de Lectura donat lo suggestiu dels programes.

«La dida» i «La barca dels afligits» són dugues obres que'l públic sempre les reb amb gust, i especialment la primera, és tant popular, que quan hi ha l'esperança de que será interpretada de la manera magistral que promet la companyia Viñas, constitueix un poderós reclam.

El programa de la funció de nit, l'ompleta l'obra «Papá Lebonnard», que, com poques, ofereix ocasió a un bon actor per a posar de relleu les seves facultats. Per aixó serem molts els que avui acudirem al Centre per a veure com en Viñas sab triomfar de les dificultats que tanca l'interpretació del protagonista de l'esmentada comedia, una de les més interessants del teatre francès.

El governador civil, com a president de la Junta provincial de subsistències, requereix als posseïdors de blat i farines per a que a les 24 hores presentin a les Alcaldies una relació jurada de les existències, baix la multa de 500 pessetes, prevenint als alcaldes que donguin compte diàriament de la quantitat de farina que's necessita per al consum de la població.

En la Sucursal de la Caixa de pensions per a la vellesa i d'estalvis durant la pròxima setmana s'hi trobarà de torn el vocal de sa Junta de Patronat, don Enric Yzaguirre.

El capitá general senyor Alfau ha disposat que durant el temps que es trobin a files els individus del cupu de instrucció del reemplaç de 1915, que s'han n'incorporar avui, no disfrutin permís ni llicència cap quefe, oficial ni classe de tropa.

L'empresa del Teatre Fortuny anuncia per a avui tarda i nit, espléndides sessions de cine, exhibint-se diferents produccions d'acreditades cinematografies.

Comuniquen de Tortosa que ha sigut posat a flor d'aigua, salvant-se tot el carregament, el vapor «Cabo Nao», que, com diguérem fa alguns dies, se

embarrancà en aigües de Sant Carles de la Rápita.

El vaixell ha continuat el seu viatge al port de destí.

LA VANGUARDIA

DIARI INDEPENDENT

Per a anuncis, subscripció, venda, repart i demés, dirigir-se exclusivament la corresponsal, Josep Deu, arraval baix Jesús, 8, accessori, tenda «La Vanguardia». REUS.

Aquesta temporada d'hivern s'estenarà a Roma la gran ópera «Tassarba», de l'eminent mestre Enric Morera. La partitura de la mateixa ja és en poder de la casa editorial Sonzogno de Milán.

Ha acabat aquest any la campanya d'excavacions de Numancia, resultant afortunada.

Han sigut trobades importants construccions, molts fonaments de cases ibero-romanes i més de trenta carrers. Les excavacions han demostrat que la població numantina s'estenia per tota la meseta i les faltes del cerro de La Muela.

Está comprovat aixó pel trobo del carrer final, a la vessant Nord.

La guardia civil de Falset comunica la detenció de Ramón Farré, qui agredí amb una podadora al conveí seu Ignasi Sal, inferint-li dues ferides a la mà esquerra.

Calçat de totes classes

F. Surroca.—Monterols, 26.—REUS

Avui se celebraran grans sessions al concorregut cine Sala Reus, continuant la projecció de la colosal pel·lícula nord-americana «Soborno», que tant d'èxit vé assolint.

Les últimes notícies que's tenen del viatge de don Alfons a Barcelona són de que hi arribarà el dia 24 i que hi anirà acompanyat de la seva senyora.

Com tots els dies festius, aquesta tarda se celebrará ball, amenitzar per l'aplaudida Banda Municipal, en la sala del Foment Republicà Nacionalista.

Presidida pel seu coronel, ha celebrat sessió la comissió mixta de reclutament informant varis expedients de exempció sobrevinguda i altres incidències de quintes.

Se necessiten masovers, sense fills petits.

Informes en aquesta impremta.

Durant l'actual mes de novembre deuen passar la revista anual tots els individus subjectes al servei militar sigui qualsevol la situació en que's trobin, excepte els que ho hagin efectuat en agost i setembre.

Els d'aquesta ciutat deuen passar-la al Dipòsit de reserva de Cavalleria, domiciliat al carrer de Sardá.

De la comarca de Tortosa ens comuniquen que s'hi nota la manca de moltíssims bracers, a causa d'ésser en gran nombre els que emigren a França.

En venda

Se ven un acreditat establiment de Sabateria situat en un punt céntric d'aquesta ciutat.

Informes en aquesta impremta.

Avui tindran lloc en el Kursaal esculdides sessions de cine en les que hi

Instal·lacions elèctriques gratuïtes

PER ENCÀRRECS A TOTS ELS LAMPISTES DE REUS

pendràn part els notables artistes ballarins «Germans Besson».

Don Carles Gasol i Gasull, veí de Barcelona, ha presentat al Govern civil una sol·licitud demanant el registre de 20 pertencencies de la mina de sulfat de barita denominada «Mercedes», situada en el terme de Rojals.

S'han adherit a l'informe de la Federació Agrícola Catalana-Balear sobre el projecte de llei del ministre de Hisenda sobre l'augment del valor de la propietat immoble del règim fiscal de la mateixa el Sindicat Agrícola, de Cambrils; la Cambra Agrícola, de Rubí; el Sindicat Agrícola, de Palau Sabadera; la Federació Agrícola, de la Conca de Barberà, i el Jindicat Agrícola, de Esplugua de Francolí.

EDUARD RECASENS

ARRAVAL SANTA AGNA, 55. TELÉFON 108
Negoció els cupons venciment 15 de novembre pròxim

Compra i venda de tota classe de valors de cotisació corrent.—Compra i venda de paper estranger.—Compra de bitllets de Banc estrangers i monedes d'or nacionals i estrangeres.—Descompte de tota classe de cupons.—Ordres per a les Borses de Barcelona, Madrid i París.

El Dr. A. TORT NICOLAU, especialista en parts i enfermetats de les dones, ex-quefe clínic de la Maternitat i Col·legi de la Pau, de Madrid,

HA TRASLLADAT

el seu consultori al carrer de Sant Joan núm. 2, primer, damunt del Cafè d'Es Anya.
Consulta de 10 a 12 i de 3 a 5.
Teléfon número 78

Espectacles

Teatre Fortuny

Grans sessions de cine per a avui. Esplèndid programa. Sessions tarda i nit. Preus i hores de costum.

Centre de Lectura

Companyia de declamació dirigida pel primer actor don Joaquim Viñas i de la que'n forma part la notable primera actriu donya Elvira Fremont. Funcions per a avui.—Tarda a dos quarts de 5, «La dida» i «La barca dels afligits». Nit, a dos quarts de 10.—Estrena de la comèdia en 4 actes «Papá Lebonnards».

Sala Reus

Grans sessions de cine per a avui. Nou programa de cintes. Sessions tarda i nit. Preus i hores de costum.

Kursaal de Reus

Grans sessions de cine per a avui. Programa extraordinari. Presentació dels notables balladors Germans Besson. Sessions tarda i nit. Preus i hores de costum.

Comercial

OANVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors de Comerç de la plaça de Reus.

ESTRANGERS

Londres 90 dp.	ops.	din.
Idem xequé.	»	»
París idem.	»	»
Berlin idem.	»	»
Marsella vista.	»	»
Hamburg vista.	»	»

VALORS LOCALS

Canvi anterior de operacions	Valor nominal Ptes.	Operacions
455 Gas Reusense	250	—
600 Industrial Harinera	500	—
615 Banco de Reus de Descuentos i Préstamos.	500	—
500 Oblns. Electra Reusense.	500	—
25 Companyia Reusense de Tranvías, S. A.	250	—
200 Idem id., Serie B.	500	—
400 Electra Reusense.	500	—
2600 Institut P. Mata.	2500	—
520 Institut P. Mata.	500	—
160 Empresa Hidrofórica	369'50	—
523'50 Obligacions Manicómio Reusense.	500	—
Carbuos de Teruel.	500	—
50 Pantán Riudecanyes.	50	—

SENSE aquesta marca

l'aparell NO és un «Gramófon»
: : Catàlegs gratis : :

Companyia del Gramófon

SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Exit colosal dels célebres artistes

Titta Ruffo i Caruso

en discs marca Gramófono

De venda: R. Perpiñá.

Major, 22. — REUS. — Despatx: 24, pral

— DIPÓSIT DE RELLOTGERIA — RELLOTGES DE BUTXACA I DESPERTADORS DES DE 2'90 PESSETES —

Academia de Dibuix i Pintura

DIRIGIDA PER

Don Tomás Bergadá

Professor suplent de Dibuix de l'Institut general i tècnic

Classes de Dibuix lineal, figura, adorno, paisatge i al natural; pintura a l'oli i aquarella i al temple per a pintors decoradors.— Classe especial per a senyorettes. Hores de classe convencionals.— L'obertura de les classes al primer d'octubre.

Lliçons a domicili

Arraval baix de Jesús, 31, baixos

Ferrocarrils

Servici de trens que regeix des de 1 de juliol de 1915

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilanova; arriba 8'48 m	
» » Vilafranca; » 9'38	
» 7'25 » » 9'23 e	
» 8'49 » » 13'27 m	
» 14'13 » » 17'42 c	
» 17'16 » Vilanova » 21'44 o	
» » Vilafranca » 20'37	
» 21'25 » » 23'28 r	

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 9'23 m	
» 8'33 » 10'36 r	
» 9'20 » 12'47 c	
» 13'00 » 16'15 o	
» 15'23 » 19'24 m	
» 19'49 » 21'53 e	

DE REUS A TARRAGONA

Surt 7'38 arriba 8'11 m	
» 9'56 » 10'30 m	
» 12'54 » 13'24	
» 14'30 » 15' m	
» 18'8 » 18'35 c	
» 20'50 » 21'34 m	

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35 arriba 8'10 c	
» 9'10 » 9'50	
» 12'17 » 12'45 m	
» 16'36 » 17'14 m	
» 19'25 » 20'03 m	

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17 surt 9'29 arriba 10'37 m	
» 10'41 » 11'19 » 11'44 r	
» 13'17 » 14'24 » 14'58 c	
» 16'30 » 18'57 » 19'47 m	
» 19'49 » 21'11 » 21'47 m	
» 22'01 » » 23'5 e	

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13 arriba 7'17 e	
» 6'30 surt 7'42 » 8'39 m	
» 7'01 » 8'43 » 10'19 m	
» 12'17 » 13'11 » 14'03 e	
» 17'27 » 19'12 » 20'59 m	
» 20'14 » 20'48 » 21'20 r	

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22 arriba 11'22 c	
» 13'35 » 20'5 m	
» 17'59 » 22'13 m	
» 20'30 » 0'22 m	

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30 arriba 9'46 m	
» 8'29 » 12'29 m	
» 11'56 » 20'17	
» 15 » 17'58 c	

LÍNIA DE VALENCIA

Surten de Salou per a Valencia
6'11 (fins a Benicarló)—9'18—11'15—17'7
(fins a Benicarló)—0'2.

Arriben a Salou de Valencia

4'19—9'17 (procedent de Benicarló)—
15'45—18'38.

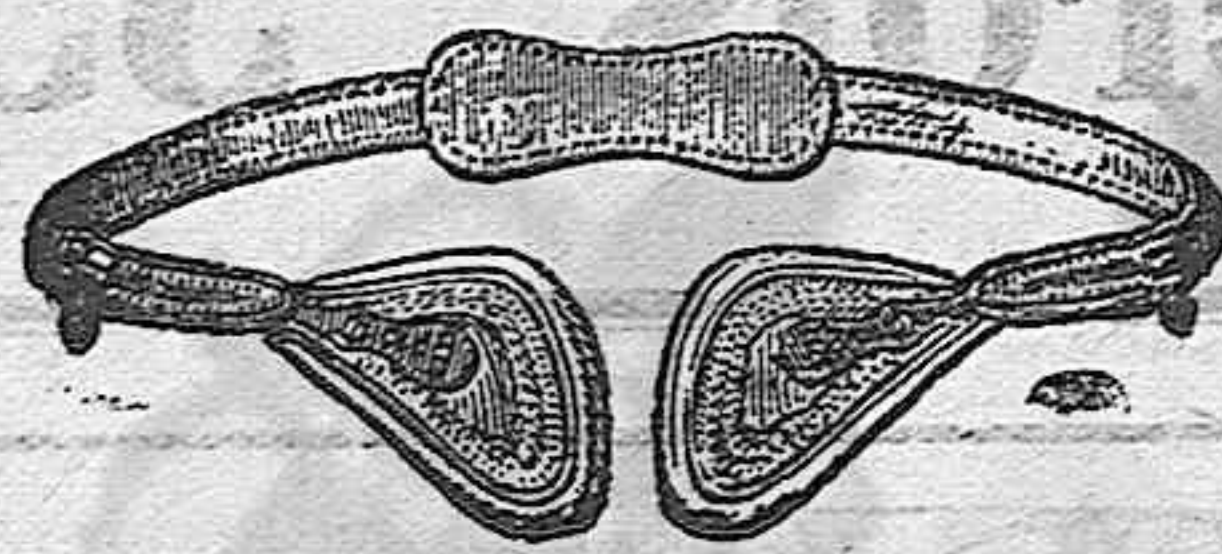
Companyia Reusense de Tramvies

Servici de trens que regirà des del dia 1 d'octubre de 1916

Sortides de Reus (Arraval Robuster)	Sortides de Salou
Tren n.º 26 » 8'25	» » 1 » 16'—
» » 12 » 15'—	» » 35 » 18'40
» » 36 » 17'05	

En els diumenges i dies festius s'expediran bitllets d'anada i tornada a 0'60 valeders per al retorn per tot el dia de sa expensió i en tots els trens.

TIPOGRAFIA CATALANA.—LLOVERA, 23.

AVIS

Als trencats i al públic en general

No hauria de permetre's el cinisme de certs intrusos xarlatans i mercaders d'ofici, que amb el major descaro i frases deslumbrants, anuncien la curació radical de les hernies, sense conèixer sisquera en que consisteix aital dolencia, i sense comptar amb cap títol que justifiqui la seva aptitud.

Molts són els que venen braguers, pocs mol; docs els que saben col·locar-los, raríssims els que coneixen que és una hernia.

JOSEP PUJOL

CIRURGIA

Especialista en la curació de les hernies (trencats) amb 28 anys de pràctica entre la casa Clausolles, de Barcelona i mon establiment de Reus

Braguers de totes classes; lo més pràctic modern per a la curació o contenció de les hernies per cròniques i rebelds que siguin, des de 3 pessetes a 125.

Faixes hipogàstriques i ventrals, tirants omoplàtics.

Gran assortit en lentes i gafes per a mioptes i vista cansada

Binocles teatre i campanya i tot lo concernent al ram d'òptica, cirurgia i ortopedia.

NOTA.—No equivocar aquest antic i acreditat establiment LA CREU ROJA, dirigit per persona competent i amb títol professional, amb altre d'igual article que hi ha en el mateix carrer, que amb el fi de despistar a la meua clientela i per a millor aprofitar-se del crèdit que gosa casa meua, s'ha establert prop de la mateixa.

'La Cruz Roja'

CASA FUNDADA EN 1896

Monterols, NO EQUIVOCAR-SE al costat del fabricant de núm 16 gorres den Isidro Pons

Institut de Bioterapia i Laboratori Microbiològic Clínic

Doctor A. FRIAS

VACUNACIÓ CONTRA LA

RABIA

La vacunació deu començar abans d'haver transcorregut 10 dies després de la mossegada

Diagnòstic o revelació experimental de la rabia en els animals causants de les mossegades. Anàlisis bio-normals i patològics.—Arraval baix Jesús, 33. Reus

Comerç de Ferreteria i Quincalla

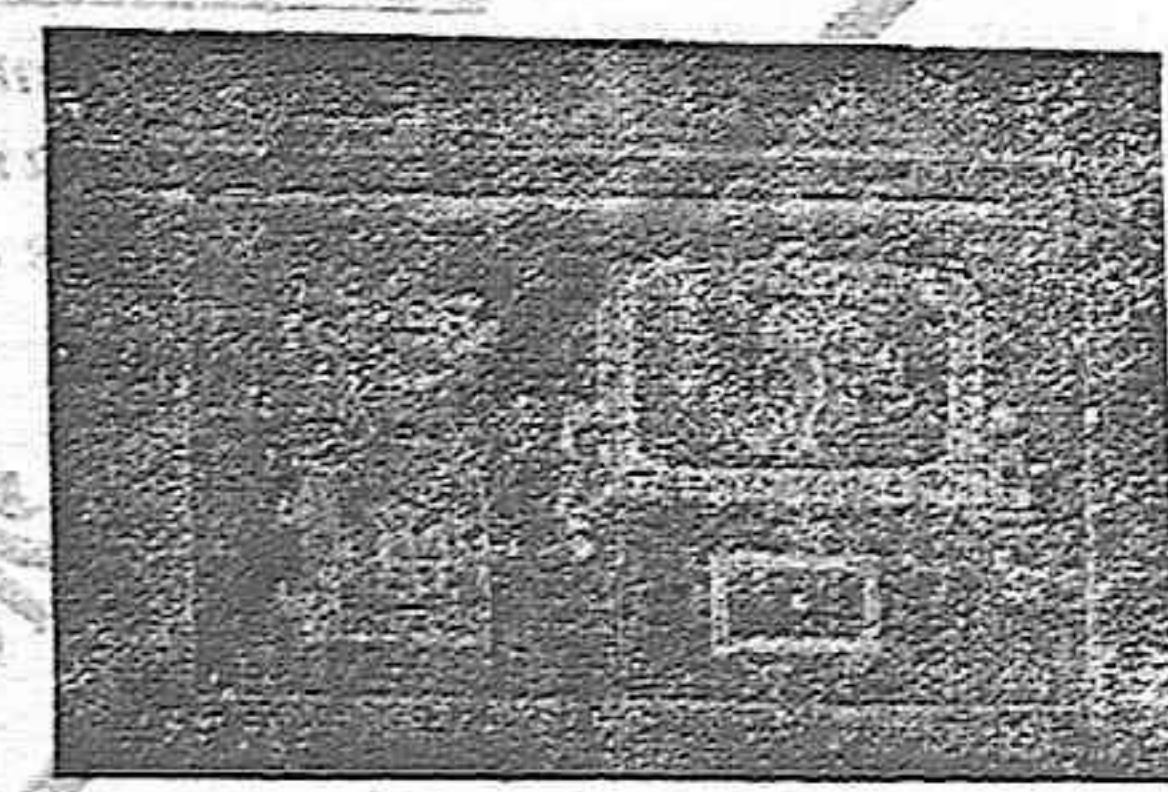
Material per a mines i obres públiques. Especialitat en articles per a construcció d'edificis

RAMON SALVAT

ARRAVAL ALT DE JESÚS, 30.—Teléfon 220.—REUS

Cuines econòmiques

No compreu cuines sense ans fer-se càrrec de les ventatges que reuneixen les d'aquesta casa.

Totes les cuines, són assegurades i garantides de ínfim consum de combustible,

Assortit complet de tot lo concernent al ram de fumisteria

EL CAS MES SENZILL DE TOS;

el retredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill seriós i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, L'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de mals tractats. Les

PASTILLES SERRA

compostes de balsàmics, antissèptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia i dificultava la respiració.

Es venen a 2 rals caps.

Litinoïdes Serra

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a l'obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoïdes Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és

legítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en caps de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes; UN PAQUET SOLT: 10 CENTIMS.

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment, proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofostorina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la matèria gris; aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

FARMACIA SERRA, Arraval de Santa Agna, 80 - REUS

No compreu trajos ni abrics sense abans visitar la

SASTRERIA QUERALT

Monterols, 35. - Reus.

¿Voleu conservar vostra salut? Preneu a diari el Cafè Pampa

El millor i més agradable

“Aroma concentrat.” -- “Puresa garantida” -- “Gran digestiu”

El CAFÉ PAMPA és cultivat i recolectat de llevor especial. La torrefacció del CAFÉ PAMPA és tan perfecta en la concentració del seu propi aroma, que's considera com un dels més moderns avenços de la ciència i l'indústria.

El “Café Pampa” se serveix en el Bar Americà

Agent exclusiu per a la venda a Espanya

Román Marimón, P. Catalunya, 7. REUS

Dipòsit de l'exquisit Xocolat del RAM

No deixeu de pendre CAFÉ PAMPA i recomanar-lo als vostres tres amics

NOVA LÁMPARA ESTRANGERA

Làmpara Nitrogen

Dispot 1/2 Watt

Gran potència lluminica. -- Cor sum veritat. Duració sens rival

Demaneu-la a tots els bons establiments d'Electricitat i a vos tres electricistes.

Concessionari i dipositari per a Espanya i Portugal

Plutarc Teixidó - Carme, 35. - Barcelona

Per a demandes, dirigir-se a la tenda de material elèctric, CARME, 35. -- PROP DE LES RAMBLAS

JOSEP BALDRICH

SANT ELIES, 2, 2.ón, 1.ª REUS

Nou Consultori de Medicina i Cirurgia

Dr. Josep Rebullida Pedret

EX ALUMNE INTERN DEL DR. CAJAL

Especialitat en enfermetats del noi i de la dona

Alumne de les clíniques dels Drs. Olshausen, de Munich, i Pfandier

OPERACIONS. -- Hores de consulta: de 10 a 12 del matí i de 3 a 5 de la tarda

Hotel París. - REUS